Anul II. — Nrul 22-23 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 3 Iunie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Unirea frățească din L. A. N. C.

Mințile nedumerite, cari nu pot ieși din cercul strâmt al concepțiilor vulgare, cu privire la ceea ce sunt organizațiile politice — după modelul „partidelor" — și-au închipuit: că unirea frățească din L. A. N. C., a însemnat și ca unirea unor organizații vrăjmașe.

O profundă eroare.

Ceea ce deosebește L. A. N. C., de „partide", este caracterul ei de „Ligă" — care o pune în atară de însăși putința unor organizații contrare — și doctrina, care îi asigură unitatea ideală, față de orice tendințe divergente: făcându-le să apară, ca divergențe trecătoare, de nelămurire momentană, chemate să se risipească la cele dintâi raze ale unei cercetări obiective a lucrurilor — sau, dacă nu, să rămână, ca simple manifestații de interes personal, lipsite de orice valoare.

Liga Apărării Naționale Creștine" — ca Ligă, constituită pe baza unei idei și a unei doctrine — își are dar în ea însăși garanția ordinei sale lăuntrice.

Aceasta să o știe toți acei, cari și-ar mai închipui, că pot să distrugă L. A. N. C., prin intrigi perfide.

Unirea din L. A. N. C., nu a fost dar unire a două organizații deosebite — cari nu au existat pentru că nu puteau să existe — ci unire frățească a puterilor L. A. N. C., prin recontopirea în organizația ei, a unor păreri, momentan, divergente.

Această unire frățească, s'a înfăptuit frățește: având în vedere numai interesul superior de apărare națională creștină a naței românești, primejduită de jidani, față de cari „partidele", sunt incapabile să ne apere, pentru că politicianii, cari le alcătuesc lucrează împreună cu dânșii, asociați cu jidanii în toate afacerile.

Astfel puterea Statului românesc se întoarce pururea — prin „partide" — împotriva românilor.

Singura organizație politică, ce li se opune, este L. A. N. C., a cărei slăbire ar însemna o adevărată catastrofă națională: de oarece ar lăsa nația românească fără nici o apărare, față de dușmanii cei mai periculoși, pe care a avut vreodată.

Prin urmare, lămurit:

Liga Apărării Naționale Creștine, prin însăși natura ei, stă mai presus de „partide": îndeplinind o funcție politică superioară — de control, de rezistență, și de propulsiune — pe care „partidele", nu sunt capabile a o îndeplini.

Trebue dar să ne folosim de unirea frățească a tuturor puterilor L. A. N. C. — care o întărește ca organ al intereselor superioare, ale naței românești — să-i aducem tot sprijinul moral, de mare preț al înțelegerei noastre, pentru înalta ei menire, în politica Statului românesc.

Marea Adunare Națională a L. A. N. C., de la 3 Iunie, trebue să fie o sărbătoare a tuturor bunilor români.

Să trăiască România!

A. C. CUZA.

„Apărarea Națională"

Vizita domnului Ministru dr. Lupu și V. Brătianu la căminul de Ucenici Nr. 1

In ziua de 12 Mai a. c. Domnul ministru al Muncii Dr. Lupu, a vizitat Căminul de ucenici No. 1 din Timișoara-Cetate, condus de Inspectorul General al Căminelor de ucenici al Ardealului și Banatului, d-l Ștefan Vulpe. La intrare a fost ovaționat de elevii Căminului de ucenici și cafle, iar corul ucenicilor a întonat „Mulți ani". Ministrul a vizitat toate încăperile Căminului de calfe cât și ale Căminului de ucenici, trecând în sala festivă. Corul intonează „Motto meseriașilor români", după care d-l Inspector Vulpe face o expunere asupra rolului Căminurilor de ucenici și calfe, atât din punct de vedere economic național, cât și social, arătând progresul muncii depusă în 6 ani în calitate de Inspector. Arată ce-a făcut pentru organizarea Căminurilor de ucenici în Ardeal și Banat, încheind cu deviza: Românii trebuie să graviteze spre orașe ca prin fapte să se demonstreze contra acțiunei Rothermere, care în chestiunea orașelor susține, că ele nu ar fi locuite de români ne contestă dreptul asupra Ardealului și a Daciei Felix. D-sa cere sprijinul ministerului Muncii, în calitate de stăpân și ocrotitor al acestor instituțiuni.

Domnul Ministru răspunde: „Munca depusă de d-l Inspector Vulpe pe terenul romanizării e urmărită de întregul guvern și îndeosebi de mine. Mă simt fericit că pot vedea un Cămin ce n'am văzut până azi. Instalarea modernă, curățenia desăvârșită și sănătatea elevilor, sala de lectură, activitatea culurală ce să desfășoară aci, expoziția lucrărilor artistice a elevilor, mă îndeamnă a declara acest Cămin de unic în Țară. Cât privește activitatea D-voastre ca Inspector o compar cu munca deupsă de Gheorghe Lazăr. Cum el a deșteptat din moarte poporul românesc, așa d-ta trezești în poporul românesc dragostea de meserii, singurul mijloc de a naționaliza orașelor. Opera d-tale de multe ori întrece munca depusă de unele Universități. Vă asigur de sprijinul meu personal ca Ministru și ca om particular".

D-l Dr. Lupu, a propus pe d-l Inspector Vulpe spre decorare. Mâinezi Căminul a fost vizitat și de d-l Primministru V. Brătianu, care a rămas de asemenea plăcut surprins de cele ce a văzut aici și a felicitat în mod cordial pe d-l Vulpe.

———=xox=———

COMUNICAT

Unirea tuturor puterilor L. A. N. C. — cerută imperios de însuși scopul pentru care există — este astăzi un fapt împlinit, după cum se vede din următoarea declarație a d-lui prof. I. C. Cătuntanu, dela 16 Maiu 1928:

DECLARAȚIE

„Având în vedere situația politică a țării și starea de primejdie în care se găsește nația românească, amenințată de crescânda contropire judaică, împotriva căreia partidele nu sunt în stare să ne apere, subsemnatul, în numele tuturor acelora, cari mi-au cerut să contribui la unirea forțelor L. A. N. C. declar că unirec s'a făcut sub conducerea d-lui prof. A. C. Cuza, pe baza doctrinei, programului, statutului și regulamentului în ființă".

I. C. CĂTUNEANU.

București, 16 Maiu 1928.

Doctrina, programul, statutul și regulamentul în ființă — determină, cu toată claritatea, îndatoririle membrilor L. A. N. C., care este **organizație subordonată mișcărei naționale:** cu scopul precis de a rezolvi problema jidovească, prin eliminarea jidanilor, pentrucă nația românească, să se poată desvolta în toată deplinătatea, pe pământul ei, România, îndeplinindu-și misiunea de cultură, pentru care există.

Acest mare scop, ni cere:

Propagandă: tot mai stăruitoare, prin viu graiu și prin scris, a doctrinei și programului L. A. N. C. pentru a trezi conștiința naței românești, și a o forma ca putere activă.

Organizație: tot mai temeinică și mai întinsă, asupra țărei întregi.

Acțiune: tot mai energică, în toate domeniile, politică, economică și culturală.

Aceasta este misiunea, pentru care L. A. N. C. a fost înființată, și pe care ea trebue să-și o îndeplinească, cu toate jertfele, înlăturând din mijlocul ei tot ce ar putea să o turbure, pururea călăuzită de principiile superioare, înscrise pe steagurile cu „Svastica":

Hristos—Regele—Națiunea.

Unirea frățească a L. A. N. C., înțelegem dar să fie **unire sacră** — de idei și nu de ambiții — **unire prin muncă:** pentru binele neamului, care așteaptă mântuirea sa dela noi.

In ziua de 3 Iunie 1928, de „Duminica Rusaliilor, se va întruni la Iași, **Marea Adunare Națională,** la care sunt chemate să asiste toate organizațiile L. A. N. C. cu drapele, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului, care zice:

„Art. 13. Toți memebrii L. A. N. C. formează împreună Marea Adunare Națională.

„Ea va fi convocată de Președintele Suprem, când vor fi de luat hotărâri însemnate relative la interesele țării sau ale L. A. N. C."

Marea Adunare Națională, dela 3 Iunie, este chemată să-și spună cuvântul și să ia hotărâri însemnate relative la interesele țării și ale L. A. N. C., în aceste momente de frământare pe loc a partidelor, cari compromit viitorul însuși al neamului.

In ziua de 3 Iunie, la ora 9 a. m. toți membrii L. A. N. C., vor asista la serviciul divin, în catedrala Sfintei Mitropolii a Moldovei, unde se va oficia un parastas pentru eroii căzuți în războiu, iar la ora 3 p. m. Marea Adunare, își va ține ședința, în sala Bejan.

Cu prilejul acesta, noua organizație „Tineretul L. A. N. C." prin reprezentanții Secțiilor ei constitue, va depune jurământul.

La Marea Adunare Națională a L. A. N. C., de la 3 Iunie, sunt rugați să asiste toți bunii români, în acelaș gând, care ne călăuzește pe toți, în aceeași înfrățire, care unește organizația noastră, indisolubil, în aceeaș stăruință de luptă hotărât pentru realizarea, cu ori ce jertfe, a idealului național românesc:

România, Românilor!

Președ. Suprem al L. A. N. C.

A. C. CUZA

„Apărarea Națională".

Sistemul politic al „L. A. N. C."

Origina, principiul organic, organizația și acțiunea ei

(Urmare).

Dar aici se naște o întrebare:

Oare toate aceste trei direcții, deopotrivă de utile și necesare — politică, economică și culturală — au ele, fiecare, aceiași valoare pentru rezolvirea problemei jidănești?

Răspunsul meu este, categoric, acesta:

Acțiunea economică — nu poate să rezolve problema jidănească: pentru că jidanii, au apucat a pune stăpânire pe toate izvoarele de avuție; pentru că dispun de capitaluri nemărginite, destinate colonizării, în toată lumea, și aproape fără procent; pentru că lucrează uniți, prin constrângere religioasă, împotriva Românilor, individuali; pentru că toată puterea Statului Românesc — prin „partide" — apasă pe Români, sau este indiferentă de interesele lor, și sprijină pe jidani.

Acțiunea culturală — nu poate să rezolve problema jidănească — așa, precum s'a propus ca Statul să ajute elementele Românești, mai ales de la țară, prin cantine, cămînuri sau licee la sate: pentru că pe calea aceasta se asigură, să zicem, existența românilor în școli, dar nu li se poate asigura cariera. pentru că prin orașele ocupate de jidani, românii medici sau advocați, sau profesioniști de ori ce fel, nu se pot hrăni, din lipsă de clientelă; pentru că dar, ridicarea elementelor de la țară, în asemenea condiții, însemnează proletarizarea lor, și sărăcirea satelor de inteligențe active. Ajungem dar la concluzia:

Acțiunea politică — singură poate să rezolve problema jidănească, ajutând acțiunea economică și culturală: prin legi și măsuri administrative, după programul L. A. N. C., de ocrotire a Românilor, în toate întreprinderile, și de eliminare a jidanilor de pe toate terenurile de activitate pe care au pus stăpânire prin surprindere, și cu scopul de a ne înlocui, pe când elementul românesc încă nu era pregătit, în nici o privință.

Realizarea programului L. A. N. C. presupune însă că ea are „puterea".

Se naște dar a doua întrebare fundamentală:

Cum va dobândi L. A. N. C. „puterea", ca să se realizeze programul.

Această întrebare, în adevăr fundamentală, a dat naștere la o **iluzie**, a unora, și la o **deziluzie**, a altora: amândouă deopotrivă de primejdioase pentru acțiunea L. A. N. C., și pentru păstrarea caracterului ei.

Iluzia: este închipuirea că L. A. N. C. va ajunge la „putere", prin alegeri, reușind astăzi 10, mâne 20, 40, 80, 100, și pe calea aceasta formând cândva majoritatea — sau cel puțin făcând parte din vre'o majoritate oarecare — îi va realiza programul. Aceasta presupune că L. A. N. C. să subordoneze totul interesului electoral: urmând politica partidelor, și intrând în cartele cu dânsele.

Deziluzie: este constatarea, desigur exactă, că pe calea obișnuită a alegerilor, este aproape cu neputință ca L. A. N. C. să ajungă la putere și să-și realizeze programul — din cauza împotrivirei abuzive a partidelor — cu concluzia, că nu a mai rămas de cât „violența".

Amândouă aceste puncte de vedere duc la acelaș sfârșit al distrugerei L. A. N. C. prin confundare: iluzia, făcând'o să se confunde cu partidele, și să devină ea însăși „**partid**", deziluzia, confundând'o cu **anarhia.**

Partid sau anarhie — L. A. N. C. și-ar perde rațiunea de a fi și ar dispărea în curând: cu compromiterea **misiunei istorice,** pentru care a fost înfăptuită ca organizație în serviciul mișcărei naționale a timpului nostru.

Dar dacă nici calea electorală, nici violența — nici partid, nici anarhie, — ce rămâne, și cum va putea L. A. N. C. să-și realizeze programul? Răspund:

Rămâne L. A. N. C. ca idee.

L. A. N. C. nu va ajunge la „putere", pe cale electorală obișnuită, devenind „partid" ea însăși, și intrând în combinații cu celelalte partide, unite cu jidanii, cu care desigur că nu va putea să-și realizeze programul contra jidanilor. De aceea, dușmanii ei — speculând ambițiile și prostia unora — o ademenesc pe calea aceasta.

L. A. N. C. nu va putea să dobândească „puterea", nici pe calea violenței parțiale, care ar

BCU Cluj / Centrul Universitar Lucian Blaga

Sistemul politic al „L. A. N. C."

Origina, principiul organic, organizația și acțiunea ei

de A. C. CUZA

(Continuare de pe pagina I-a)

compromite-o, ceea ce cred iarăși că este anume și scopul pentru care aceeași dușmani perfizi o împing la violență, ca să o poată distruge, întrucât „partidele", dispun astăzi de toate mijloacele guvernului, prea bine organizat ca să poată fi înlăturat prin surprindere din partea unora.

Pentru motivele arătate, părerea mea este:

L. A. N. C. nu va putea dobândi puterea și nu își va realiza programul decât prin afirmarea, pe cale legală, a ideei pe care o reprezintă: prin faptul, că ea singură apără astăzi interesele de existență ale nației românești, compromise de jidani și „partide".

Jidanii prin însăși ființa lor, nu pot trăi decât în paguba și cu excluderea românilor. „Partidele": susțin pe jidani, și nu se mai pot menține la guvern decât prin mijloace anarchice, fiind odioase multimei. Consecința este: o stare de anarchie generală, a celor de sus, ca și — aceasta latentă încă — a celor de jos.

Intre aceste două anarhii, de sus și de jos, stă „Liga Apărării Naționale Creștine" la mijloc, ca singura organizație de ordine.

L. A. N. C. cere să se aplice un program de măsuri, care să dea satisfacție marei multimi a românilor obijduiți în țară la dânșii, asigurând astfel liniștea țării. Această acțiune legală a L. A. N. C., i-a dobândit încredere nației românești, după cum s'a dovedit și mai ales cu prilejul alegerilor din urmă, cele mai abuzive și mai anarhice, cu adevărat, din câte au fost vre-o dată. Pe baza acestor constatări, ajungem la următoarea concluzie sigură:

Anarhia de sus a partidelor unite cu jidanii, va provoca isbucnirea anarhiei de jos a multimei creștinilor obijduiți, și va impune chemarea la putere a L. A. N. C. ca o necesitate de Stat.

Necesitatea de Stat, ar putea să intervină chiar mai înainte ca să isbucnească anarhia de fapt. Dar în tot cazul: Numai prin afirmarea ideei sale, L. A. N. C. va ajunge la puterei și își va realiza programul. Cu o condiție numai, dar neapărată, rezultând din logica ei:

Ca L. A. N. C. să nu se confunde nici cu anarhia de sus, nici cu anarhia de jos.

In consecință:

1. L. A. N. C. nu trebue să se unească cu partidele și să devină ea însăși „partid": participând la anarhia de sus

2. L. A. N. C. nu trebue să recurgă la violență, ca Ligă, participând la anarhia de jos.

In aceasta tocmai constă **marea menire a L. A. N. C.** ca singura organizație de ordine, întrucât caută astăzi, ca prin aplicarea programului ei, să previe dezordinea, provocată de „partide", unite cu jidanii, și întrucât — având ea singură încrederea multimei — numai ea va putea să restabilească ordinea, compromisă de dânsele.

Un singur lucru i se cere L. A. N. C.: să nu-și piardă direcția proprie — a ideei pe care o reprezintă — și să propovăduiască neîncetat adevărul doctrinei și necesitatea înfăptuirii programului ei.

L. A. N. C. nu are nevoe de nici un compromis, de nici o concesie, ca să ajungă „la putere", ci atunci ea este mai aproape de dânsa — de nu ar fi decât un singur om care să o susțină — când își afirmă ideea, intrasigent, respectându-și principiul organic.

Constituită ca să rezolve problema jidănească, pe cale legală — prin formarea conștiinței naționale — L. A. N. C. respinge violența ca mijloc, fiind inutilă și primejdioasă: **Inutilă**, dacă există o conștiință națională destul de puternică, putând să rezolve ea însă-și problema; primejdioasă, dacă nu există, făcând atunci ca violența parțială să compromită opera ei. Violențele parțiale sunt fenomene sociale, pe care L. A. N. C. le înțelege și caută să înlăture cauza lor. De aceea am răspuns acelor oameni de ordine, cari mă întrebau dacă aprob violențele:

Nu dezaprob, nu aprob, ci constat

Nu dezaprob: pentru că nu pot dezaproba ceea ce nu este decât un simptom al boalei, pe care voesc să o vindec, întocmai precum medicul nu dezaprobă scuturăturile febrei.

Nu aprob: pentru că nu pot aproba un mijloc, de natură să dovedească existența boalei, în adevăr, dar care nu este capabil să o vindece.

Constat: că boala există, că organismul rezistă, și cer — dela acei cari au astăzi puterea în mânele lor — ca să-i aplice remediile, lămurit arătate în programul L. A. N. C., pentru a preveni catastrofa finală.

Acțiunea L. A. N. C., este astfel și ea lămurită deplin: ca acțiune legală, de ordine, și fără amestec de nici un fel cu „partidele".

Mergând conștient și consecvent pe calea aceasta, L. A. N. C. își va realiza prin ea însăși programul, pentru că acțiunea ei se desfășoară pe baza unei legi a naturei, care este **legea naționalității.**

Legea naționalității, a cărei expresie este L. A. N. C. — reprezentând interesele superioare de existență a nației românești, pe teritoriul ei, împotriva jidanilor paraziți susținuți de „partide" — îi garantează izbânda.

Nu-a fost greu până aici — până când am trezit conștiința națională românească, a primejdiei jidănești, de-acum înainte problema odată pusă, se rezolvă de la sine. Doar legea naționalității — care a distrus imperii, pentru că erau formate cu nesocotirea ei — nu se va opri nici în fața jidanilor paraziți, cari o nesocotesc pretutindeni.

Cei mai buni propagandiști ai L. A. N. C. sunt jidanii și partidele. Fiecare jidan, jăfuitor, exploatator, acaparator, înlocuitor al unui român sărăcit, este el însuși o ilustrație vie a doctrinei naționaliste creștine și a necesității programului ei. Toate partidele, servind interesele jidanilor, dovedesc prin abuzurile lor, din fiecare moment, că românii nu mai pot aștepta nimic de la dânsele, și că L. A. N. C. este singura lor mântuire. Cu alte cuvinte:

Ideea națională românească, își urmează desvoltarea ei naturală, confundându-se cu acțiunea L. A. N. C., de a cărei soartă este legată.

Dușmani, conștienți sau inconștienți, ai L. A. N. C. și ai nației românești, care așteaptă mântuirea ei de la dânsa, sunt acei care fac ca acțiunea ei să se abată de la linia dreaptă — a ideei și principiului organic, pe care îl reprezintă: fie în direcția prefacerei organizație sale în „**partid**", amestecat cu celelalte partide, fie în direcția **violenței**, care ar însemna că renunță ea însăși la marea ei misiune istorică de a rezolva problema jidănească, definitiv, pe cale legală.

Sistemul politic

Originea, principiul organic, organizația și acțiunea „Ligii Apărării Naționale Creștine" — având doctrina și programul ca bază — formează **sistemul politic** al L. A. N. C. Era dar necesar să le cercetez, pentru a le lămuri, așa precum am făcut în această **Introducere**, la „Călăuza Bunilor Români": pe care o complectează și de care nu poate fi despărțită. Cu aceasta mi-am îndeplinit și ultima mea datorie teoretică față de L. A. N. C.

Expunerea numai a Doctrinei, a Programului, a Statutului și a regulamentului, așa precum făcusem în edițiile anterioare — fără această lămurire a originei și înțelesului lor — s'a dovedit în adevăr că nu era suficientă, în practică. După această clasificare științifică, și practica va putea fi mulțumită. Vor înțelege, sper, cu toții, ce este L. A. N. C., și nu vor mai încerca zădarnic: unii să o dreagă, și alții să o strice. Ca să nu-și peardă vremea degeaba.

Căci după cercetarea noastră, exactă, s'a dovedit, că L. A. N. C. formează un **sistem politic.** Sistemul însă nu poate fi răsturnat decât printr'un alt sistem: ceeace presupune înlăturarea unui **adevăr** care îi servește de bază — și din care rezultă în mod necesar, acțiunea lui — prin **alt adevăr**, care să i se poată opune. Aceasta încă nimeni nu a făcut contra L. A. N. C. pentrucă este exclus să se facă.

Sistemul politic al L. A. N. C., este singurul sistem politic al României de astăzi: bazat pe un adevăr, căruia nimic nu i se poate opune.

L. A. N. C.: are o doctrină, un program, conform cu dânsa; o organizație, care se sprijină pe o mișcare națională — determinată de interesele de existență ale nației românești — și o acțiune conștientă, chemată să le dea satisfacție.

Partidele: nu au doctrine, cari să le deosebească, fiind toate la fel; nu au programe obligatorii, întrucât nu rezultă din doctrine precise, nu au organizații, cari să se sprijine pe o mișcare națională — pentrucă nu reprezintă nici un interes superior, de existență, a nației românești — și din aceste cauze, nu au nici o acțiune alta, decât doar de a satisface interesele partizanilor, uniți cu jidanii, cari le alcătuesc, și cu cari se confundă.

Rezultatul, îl vede toată lumea.

Cu aceste „partide", fără sistem politic, am ajuns în starea de azi; cu sistemul politic al L. A. N. C., vom putea *numai* să prevenim catastrofa națională, către care ne duc: pentrucă singur el se bazează pe adevărul naționalității, ca idee, ca putere *naturală*, ca lege.

Ajungem dar la această concluzie, pe care o confirmă deopotrivă și teoria și faptele:

Sistemul politic al L. A. N. C. — aplicarea lui — este categoricul imperativ al nației românești, în ceasul acesta.

Acțiunea tuturor bunilor români, și a creștinilor în genere — cu deosebire a tinerimei, care reprezină România de mâne, — trebue să se îndrepte, cu toată hotărârea, în direcția apărării naționale creștine, prin aplicarea sistemului politic al L. A. N. C.: fără rezerve și fără concepții.

Este un adevăr al **legei naționalității**, care așteaptă de la noi să fie înfăptuit mai curând — ca să nu se înfăptuiască el singur:

ROMÂNIA ROMÂNILOR.

Iași, de sărbătoarea „Svasticei",
Foca 22 Iunie 1927

A. C. CUZA

Jandarm incorect

— Un cetățean pălmuit, pentrucă își face datoria —

Săptămâna trecută, la târgul de țară din Vinga s'a întâmplat un caz de o gravitate extraordinară:

In târgul de vite, unde circulația e cea mai mare, **o bandă de jidani s'au instalat în 5 (CINCI) LOCURI, având fiecare câte o măsuță în fața sa și au jucat un JOC DE CĂRȚI OPRIT, NECONTURBAȚI DE NIMENI.** Jandarmii s'au învârtit pe acolo, dar n'au zis nimica. S'a jucat **cunoscutul joc al banditilor**, cu cele trei cărți, dintre cari trebue să cunoști care e cea roșie.

Este una dintre cele mai urâte patimi ale țărănimei noastre, că se dedă la asemenea hazarduri, când acasă nu are cu ce să-și hrănească copii. **Leprele jidovești**, cari de zeci de ani studiază firea poporului nostru și îi cunosc toate scăderile, înțăleg să-și facă averi, de pe urma fiecărei patimi: Ei sprijinesc beția, furtul, minciuna, desfrâul, jocul de cărți, luxul, cu un cuvânt toate relele ce pot duce o familie bogată, la pierire.

Astfel și din inconștiența și lăcomia rămân lipsiți de cultură, aceste lăpădături orientale, înțăleg să-și facă un câștig de zeci de mii Lei în 2—3 ore.

Am avut și eu odată nefericirea de a vedea o asemenea bandă de tâlhari operând în tren. Am văzut cum în 10—15 minute au încasat câteva mii de Lei pentru ca la proxima gară să dispară fără urmă. M'a prins o grozavă scârbă față de nenorociții proști, cari jucau acest joc idiot și banditesc.

Astfel de jocuri se jucau în fața lumei, la cinci măsuțe în mijlocul târgului din Vinga, când d-l Emanuil Ungureanu, țăran fruntaș din Satchinez a plecat cu căruța dela târg spre casă.

D-l Ungureanu, scârbit de libertatea acestui jaf public, s'a oprit la crișma de peste drum de postul de jandarmi din Vinga, ca să-și adape caii. Auzind un zgomot în birt, a întrat să vadă ce se petrece acolo. Spre marea sa mirare a văzut pe alți doi jidani înșăluind poporul incult cu acest idiot joc de cărți. Revoltat în sufletul său românesc de aceasta nemaipomenită batjocură la adresa legilor românești, a pus mâna pe cărți și a provocat pe jidani, ca să-l urmeze până la postul de jandarmi de peste drum, pentru a li se dresa cuvenitele acte de dare în judecată. Intrând în localul jandarmeriei, a predat cărțile de joc sergentului jandarm, care era în serviciu și i-a spus ce s'a întâmplat.

Sergentul nu a spus nici un cuvânt, în schimb un simplu jandarm, L'A PRINS (PE UNGUREANU) DE GÂT ȘI LOVINDU-L DE TREI ORI CU PALMA PESTE FAȚĂ, LA INCHIS IN PIVNIȚĂ. Așa a înțăles postul de jandarmi din Vinga să-și facă datoria.

Pentru acest revoltător abuz, protestăm pe această cale cu ultima energie, fiindcă autoritățile din Vinga SUNT OBLIGATE SINGURE SĂ-ȘI FACĂ DATORIA, iar atunci, când din neglijența lor, un simplu cetățean își permite să le deie ajutor, nu se poate răspunde cu trei palme drept recunoștiință.

Cazul a fost adus la cunoștiință forului competent.

A fost avizat și d-l Prefect al județului, Dr. Coste, care imediat a dispus să se pună în vedere tuturor pretorilor de plasă, ca să oprească acest fel de jaf și să cerceteze personal executarea acestui ordin. D-l Prefect este de părere, că d-l Ungureanu nu a avut dreptul de a confisca cărțile, ci terbuia să avizeze numai pe jandarmi, iar în caz, că jandarmeria nu și-ar fi făcut datoria, avea dreptul să facă denunț la autoritățile superioare. Ce privește faptul, că a fost lovit de jandarmi, d-l prefect afirmă, că jandarmul dat în judecată va fi aspru pedepsit.

Ce privește părerea d-lui prefect cu confiscarea cărților, nu suntem de acord cu d-sa. D-l Prefect este avocat de meserie și cunoaște textul legii scrise, dar noi cunoaștem un alt text mai puternic decât cel scris: **dreptul natural care te obligă de a te apăra cu orice mijloc atunci când ești atăcat și de a sări întru apărarea deaproapelui tău atăcat, folosindu-te de orice mijloc. Acest text de lege face parte din: „Dreptul natural", care este mai puternic decât acela votat de analfabeții Parlamentului.**

Se presupune, că jidanii banditi din Vinga ,au avut o „autorizație" pentru acest joc.

Aceasta ar fi culmea abuzului. Cum ar putea o pretură să elibereze o autorizație ce vine în contrazicere cu legile în vigoare. Atunci dați „autorizații" tuturor spărgătorilor, asasinilor și banditilor de tot felul. Nu ne vine a crede, că pretura din Vinga să fie făcut această greșală.

In schimb credem, că șeful de post din Vinga este vinovat, fiind pe semne mituit de jidani, dându-le astfel pace, ca să-și facă de cap. Sau mituit, sau nemituit, șeful postului din Vinga trebue aspru pedepsit, fiindcă a tolerat această porcărie jidovească în târg, indiferent, că jidanii au avut „autorizație" sau ba. El trebue să știe că „autorizații" de jaf nu se pot da.

Așteptăm rezultatul cercetărilor, când vom reveni.

Prietenului nostru Ungureanu îi exprimăm regretul nostru pentru insulta ce i s'a adus și-i atragem atenția asupra lui Hristos, pe care strămoșii banditilor din Vinga, l-au răstignit pentru dreptate.

Parchetul și Ministerul de Interne au cuvântul!

A. Tieranu

O revoltă îndreptățită

Pe ziua de 13 Maiu (cu ocaziunea inaugurării teatrului din Timișoara) au fost invitate a lua parte la concurs mi multe coruri țărănești, între cari și corul din Ghiroc. Acestor coruri li-s'au împărțit și piesele, pe cari le-au repetat în decurs de 2 săptămâni seară de seară, ca să se poată prezenta cu toată demnitatea înnaintea lumii. Deși obosiți de munca câmpului, seara coriștii alergau cu mic cu mare la probe, iar conducătorul în vreo trei seri s'a sculat bolnav din pat și a venit la datorie. Acum ni se aduce la cunoștință, că am fost șterși din program „de către primăria orașului".

Aceasta veste a fost pentru coriștii noștri ca un trăznet din senin. Intrebăm, ce are de zis la aceasta „Asociația corurilor", care ne-a invitat? Prin astfel de procedeuri cred domnii să încurajeze un cor, care a adus cele mai mari sacrificii, care se poate mândri cu fapte, pe cari nu le-a făcut multe coruri din Banat.

Din cele enumărate se vede, că revolta coriștilor din Ghiroc e motivată. Au fost poftiți la masă, iar când să se pună la rând li-se spune că nu-i loc, sau nu mai sunt tacâmuri. Deocamdată atât!

Un corist țăran.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cronica Severinului

ondamnarea gazetarului Nicolae Roman din Jugoslavia. - Renegatul Guga pe deplin satisfăcut. — Observaţiuni cu ocazia unei vizite ministeriale.

— Dela redacţia noastră din Lugoj —

Lugoj. — Tânărul publicist Niae Roman de fel din comuna tişor, Banatul subjugat, după alizarea Românieimari văzând cei 200.000 români din Tontalul sârbesc au rămas sub minaţiune străină, — în loc rămână în Lugoj unde se stalise şi unde s'au refugiat mulţi mâni din Jugoslavia, a plecat COLO printre ai săi... Primind stul de redactor la ziarul Nădejdea" organul Partidului aţional Român din Regatul H. S., a început o intensă acitate culturală şi politică prine românii din Iugoslavia. In ra anului 1927 cu ocazia alerilor generale, văzând că preol Guga a trădat cauza partiului român trecând de partea mocraţilor sârbi, a început o ptă făţişă contra acestui renet. Pentru articolele publicate „Nădejdea", redactorul Roan a fost tras în judecata Triunalului din Bela-Crkva (Birica-Albă), de către însuşi inţia sa renegatul şi a fost comnat săptămâna trecută la 2 ni închisoare, la reproducerea ntinţei în fruntea „Nădejdei" total, — la plătirea a 9.000 inari. In referire asupra prosului său, iată ce scrie gazetal român condamnat, într'un umăr mai recent din „Nădejea".

„Ceeace m'a abătut mai ales, este vestea rea, că în toate satele de-aici se spune, că în procesul meu a pierdut neamul. „E pour şi mouve" a zis Gallilei, au pierit Brâncoveneştii pentru creştinism, — atâtea alte exemple aş putea aduce, — ideea însă a rămas. Pentru mine, judecata cu trădătorii neamului este făcută de popor şi fixată în istorie".

Am scris cele de mai sus ca să servesc un exemplu presei minoritare şi „anumitei prese" din ţara mea, care se plânge de persecuţii şi... cenzură.

•

Zilele trecute a părăsit Lugojul cu un vagon ministerial d. Ministru al Agriculturei Const. Argetoianu. Cari ar fi observaţiunile noastre asupra acestei vizite ministeriale?

Lugojenii în decursul celor trei zile (cât a stat pela noi d. Ministru) au fost liniştiţi. Au clevetit, au mâncat, s'au odihnit, au beut ca de obiceiu. D-l Ministru s'a plimbat în maşina No. 1, a promis, a notat, mulţumind pe toată lumea.

Pardon o observaţiune: Tocmai cu această rară ocaziune s'a întâmplat că şeful organizaţiei liberale din localitate a fost plecat într'o... inspecţiune.

D. Asandi

Două frumoase manifestaţiuni şcolare

Timişorenii au avut prilejul de vedea în zilele de 20 şi 21 aiu, două frumoase realizări colare.

In sala Cercului Militar-Civil, Duminecă 20 Mai, festivalul oranizat de către şcoala primară No. 1. de sub direcţia d-lui ulius Vulpe.

In teatrul Comunal de şcoala rimară No. 3 (Maghiară) şi No. germană, festival organizat în olosul Societăţei „CRUCEA OŞIE A TINERIMEI". Grupa şcolară de pe lângă şcoala primară No. 3.

Coruri, recitări, dansuri naţionale, scenete, canto şi piese teatrale în limbile română, germană şi maghiară, s'au succedat unele după altele, executate atât de desăvârşit, că făceau impresia unor adevăraţi artişti. Vocea argintie a copiilor, costumele naţionale, gesturile lor pline de naivitate, au umplut sufletele de bucurie şi transportat gândurile în lumea basmelor cu zânişoare, pitici, feţi frumoşi şi Ilene Conziene.

Foarte greu se puteau deosebi românii din neromâni, atât de bine pronunţat graiul românesc. Ochii părinţilor elevilor lăcrămau de fericire, privind la realizările făcute de odraslele lor atât de frumos, şi de desăvârşit.

Publicul numeros care a umplut până la ultimul loc, sălile la ambele festivaluri, a răsplătit prin manifestarea entusiasmului său, munca migăloasă depusă de către Corpul didactic şcolar, pentru că nu numai că „Invaţă Carte" pe copii lor, dar şi le luminează minţile şi inobilează prin artă sufletele.

La Cercul Militar d-l Vulpe, directorul Şcoalei No. 1, prin o cuvântare plină de suflet şi înţelepciune, a arătat necesitatea colaborării părinţilor elevilor cu corpul didactic, pentru educarea lor din punctul de vedere, nu numai al învăţământului propriu zis ci şi din punct de vedere moral, religios, estetic, higienic şi naţional.

La teatru, d-l Revizor-şef al judeţului, Ludovic Cioban, prin evocaţiuni religioase, şi exemple, a făcut apologia copilului, am putea afirma „a Cultului copilului" a rătând datoria ce o are dascălul faţă de ţară, punând în educarea lor la contribuţie cel mai tare dintre sentimente, pe acel al „Iubirei" iubirea creatoare, iubirea dătătoare de putere şi întăritoare de credinţa în bine, frumos şi desăvârşit.

Faptul că d-sa, ca primul representant al corpului didactic din judeţul nostru, a ţinut nu numai să onoreze pe colaboratorii d-sale cu prezenţa la festival, a fi de faţă la înfăptuirile realizate prin ei de către elevii lor, — dar a şi colaborat prin cuvântarea d-sale, plină de farmec şi dătătoare de mari speranţe.

Fapta sa l-a înălţat pe d-sa şi tot deodată şi-a asigurat încrederea nemărginită a colaboratorilor săi şi a căştigat din partea părinţilor copiilor, aceaşi încredere. Că: şcoala românească creşte şi educă pe copii ţării, fără a-i deosebi, pentru a face din ei, bun sprijin familiilor lor, precum şi cetăţeni devotaţi ţării în care trăesc şi „Apărători hotărâţi ai pământului acestei ţări, pământ care îi hrăneşte.

D-na Livia Lt.-colonel Ionescu Radu, conducătoarea grupării „Crucea Roşie a Tinerimei" de pe lângă şcoala primară No. 3, într'o frumoasă cuvântare, a arătat scopul pe care îl urmăreşte Crucea Roşie a Tinerimei, evidenţiind că creatoarea şi conducătoarea principală a acestei societăţi şi umanitare dar şi naţionale este A. S. Regală Principesa Ileana.

Aceste frumoase realizări, se datoresc muncei, energiei şi voinţei depuse de d-nele: Livia Lt.-Col. Ionescu Radu, Lupaşcu, Maria Wolff, D-şoarelor: Eufrosina Pincu, Elvira Milu şi Cleopatra Baba. Corurile au fost conduse de d-nii: I. Vulpe, Bela Wolff şi G. Petcu. S'au distins cu brio: Elevele: Gabriela Dănilă, Andrea Nasta, Zoe Livinschi, Doina Cucu, Olga Ionescu, Silvia Jareghi şi elevii: Ovidiu Lupaşcu, Aurel Cândea, Vladimir Baron şi toţi micii debutanţi-artişti.

Grion

Visul împlinit şi o datorie care ne aşteaptă

Visul de-demult care a petrecut până la mormânt moşii şi strămoşii noştri, azi e împlinit. Până eri alaltăeri străinii erau domni pe aceste plaiurile, în casele noastre, căutând a se furişa în sufletul nostru, ca să ni-l răpească, să ni-l pângărească. Dar am fost ca stânca de peatră şi de neînvins.

Câte sbuciumări în trecut, câtă vărsare de sânge pentru limba, legea şi ogorul strămoşesc sfinţit prin moaştele martirilor necunoscuţi. Pământul l-au stăpânit ei, căci erau uniţi şi mai tari ca noi; dar sufletul nostru rămase curat, şi în cea mai ginşasă parte a lui, în iubirea de neam şi dorul de glie, încă neatins. Pentru aceea atâtea revoluţii. Şi... în urma lor atâta amar. atâtea suferinţi. Dar n'am descurajat. Ne-am strâns din nou puterile pentru o luptă nouă, o nouă revoltă. Şi iată-ne, azi, iarăşi stăpâni.

Am căştigat tot ceea ce-am dorit: pământul străbun şi fraţii subjugaţi. Şi acum la datorie. Ca un grădinar bun, să curăţim întâiu acest ogor scump, această ţară căştigată cu atâtea jertfe şi atâta sânge, ca sămânţa aruncată, sămânţa noului, a Marelui Neam românesc, să deie rodul cuvenit, rodul aşteptat. S'o curăţim de toţi spinii, toată pălamida, ciupercile şi lipitorile spurcate, care sug mereu truda şi sudoarea noastră. Apoi să ne întoarcem puţin şi spre noi, spre internul nostru, şi să privim şi în oglinda sufletului nostru.

Câte suflete îndoielnice n'au fost căştigate din partea străinilor aici în Ardeal, şi câte n'au fost molipsite de morbul disordinei colo în Basarabia, jar usurătatea, un alt duh rău, care nu pluteşte şi azi asupra fraţilor noştri?

Ne-am lărgit hotarele şi muncim din greu pentru întărirea lor. Al nost e viitorul, a noastră şi isbânda. Şi întregite, vom căuta ca să le îngrădim cu iubirea noastră cea nemărginită, aşa, ca nici gândul duşmanului să le mai străbată. Fiţi trezi, voi fii ai neamului şi plini de credinţă şi veţi birui.

Iar tu, sămănătorule, părăseşte sgomotul diavolesc al oraşelor, pline de păcate până în temelii, pe care iadul numai le poate stăpâni, şi treci sub cerul senin al satelor noastre, unde vei afla ogorul mult căutat.

Dute dascăle în mijlocul poporului, căştigă-i încrederea; apropiete cu drag de sufletul lui, care e curat ca roua de dimineaţă, şi te va urma. Deşteaptă-l, căci el e stăpân peste plaiuri, pe glia ce-o ară; farmecul naturii, cântecul paserilor pe el îl desmeardă. Sufletul, ieri oprimat de-aşi vărsa durerea, azi, liber vorbeşte. Limba dulce strămoşească în toate piepturile sună; şi sună şi răsună codrii de cântecele noastre.

Vorbeşte-i de ţară, cât este de mare şi cât de bogată şi ce frumoasă este. Toţi gustă azi din bunurile ei, din dulcele ei, şi toţi se desmeardă în frumseţile ei. Adu-i icoane din trecutul nostru: Mircea, Stefan şi Mihaiu, Horea, Cloşca şi Crişan; Iancu şi toţi eroii glorioşi, ca să fie mândru că-i viţă de român.

Dar reaminteşte-i şi timpurile grele, vremile de sbucium, amarul îndurat şi jugul ce l-am tras, ca să-şi ştie iubi, şi-a da mare cinste libertăţii lui. Şi-atunci sufletul lor se va contopi, pe veci se va uni, vor trăi cu toţii ca fraţi împreună, lansând veseli cântecul din piepturi de aramă: Murim mai bine în luptă cu glorie deplină, decât să fim sclavi iarăşi în vechiul nost pământ.

V. Pau.

Să fim la postul de onoare

Nu ajunge numai să cucereşti pământul unui popor. Ca să-l stăpâneşti, trebue să-i învingi sufletul.

Istoria ne-a dovedit temeinicia acestui adevăr psihologic nouă românilor, cari până acum aproape 10 ani, nu formam o singură ţară sub acelaşi monarch, cu aceleaşi legi şi cu aceaşi armată comună, — şi oraş capitală a ţării.

Provinciile româneşti, revenite după secole patriei mame, vechei Dacii, cari mai mult au fost cutropite şi răpite de cât cucerite cu armele au dat dovadă că nu poate fi supus, schimbat şi stăpânit sufletul Românesc.

Zadarnice au fost măsurile, crezute nimicitoare de **„Naţionalism"** ale cutropitorilor de eri, cari luând dreptul civic, de proprietate şi arma de luptă dela îndemâna românului au crezut că l'au înfrânt şi supus, mai mult încă şi l'au făcut colaborator şi aliat.

Au încercat a-i fura şcoala şi biserica, fără a răuşi însă decât a-i stăpâni zidurile şi pământul, nu credinţa şi sufletul.

Şi totuşi, au răuşit a smulge din rândurile româneşti, foştii asupritori, ici şi colo câte-va suflete răslete, cari cu timpul şi-au mărit numărul.

Şi în trecut ca şi acum, arma lor de luptă este **„Sămănarea ideilor subversive"** în sufletul celor slabi de înger. Prin bani, unelta cea mai puternică de convingere, străini de neam şi ţară, duşmani ai credinţei noastre, au răuşit a găsi sprijinitori ai acţiunei de destrămare a solidarităţei noastre naţionale, din mijlocul nostru.

Aceşti corupţi şi imorali, cari se pun în serviciul duşmanilor, sunt la fel, trădătorilor de patrie şi desertorilor la inamic: sunt la fel lui Iuda Iscariotul, care a vândut pentru bani pe Isus, duşmainlor lui de moarte.

Aceştia devin cei mai groaznici renegaţi. **Biblia** ne povesteşte cazul Apostolului Pavel, fost **Saul** persecutor de creştini ca păgân; iar botezat **Pavel** a devenit cel mai strajnic apărător al credinţei Creştine.

Istoria ne arată mulţi asemenea renegaţi. Conducătorii comunişti din Rusia, mai toţi evrei, vor să pozeze în cei mai strajnici ruşi. La fel evreii-maghiari, la fel chiar unii din românii maghiarizaţi sau jidăniţi. Aceştia prin mijloace imorale şi ilegale, atrag spre ei, tot ce societatea omenească are mai josnic. Atrag pe foştii desertori de pe fronturi, pe cei certaţi cu justiţia şi cu morala şi răuşesc a mai atrage pe toţi profitorii de mărire şi bogăţii, fără a munci.

Iată acum şi mijloacele ce întrebuinţează duşmanii în lupta contra solidarităţei şi unităţei naţionale româneşti.

Prin **„Liga drepturile omului"** vorbeşte de drepturi fără a pomeni de datorii — înfiltrează în sufletele slabe de înger — Egalitate, fură, ucide, distruge, dacă-ţi place să faci aşa! Nu te supune nici legilor ţării, nu respecta credinţa oficială a naţiei tale, dacă nu se împacă cu firea ta.

Sectele religioase. Pocăiţi, Nazarineni, Baptişti, milenari, etc. Nu face serviciu militar, nu plăti dări statului, nu ajuta biserica strămoşească.

Românii iubitori de ţară, naţie, Rege şi de Cristos, să fie la postul de onoare, şi însuflându-se de faptele măreţe ale glorioşilor lor străbuni şi celor ce s'au sacrificat, străduit şi muncit a ne lăsa moştenire nouă generaţiei de azi o ţară mare, bogată şi frumoasă, să fie gata a răspunde, uniţi în cuget şi simţiri, cu aceleaşi cuvinte pline de tâlc şi înţelepciune acelor care vor vre-o brazdă din pământul Patrieti prin cuvintele prin care Mircea Basarab, a răspuns lui Baiazid sultanul turcesc, când acesta i-a cerut să i se supună şi el şi ţara sa.

— „Măria ta, cu mai mulţi ostaşi ca mine ,dar eu am să te înfrâng, pentru că ostaşii tăi, vin să ucidă şi să fure, pe când ai mei îşi apără familiile şi ogoarele lor, — Eu, îmi apăr ţara, neamul şi credinţa mea creştină, astea sunt puteri mai mari şi trainice, de cât iataganele şi suliţele voastre". Şi a biruit Mircea. Urmaşii arcaşilor Marilor Voevozi Români, părinţii noştri şi noi dăm acelaşi răspuns, poftitorilor de pământ românesc.

„Pământ de vor duşmanii?...
Pământ... le-om da pământ.
atâta doar să aibă
locşor pentru mormânt".

La care am mai putea adăoga: — Cine doreşte din pământul Patriei Româneşti a avea, să poftească a'ncerca, să ia.

Pilda iubirei de credinţa străveche o găsim în persoanele multor Voevozi şi încoronată de Voevodul Constantin Basarab Brâncoveanu, care s'a lăsat jupuit de viu de cât să se lepede de credinţa moştenită de la strămoşi.

Să fim la postul de onoare, noi generaţia de azi ca şi cele ce se pregătesc prin şcoli, — ca să fim demni de moştenirea lăsată, nouă. Iar cei duşi dintre noi în raiul divin să ne binecuvinteze nu să ne blesteme.

Armele prin care vom birui pe toţi duşmanii naţiei şi din afara şi din năuntrul ţării sunt:

Iubirea până la sacrificiul suprem de ţară, naţie, Rege, Credinţă în Isus, încredere în viitorul ţării şi în Oştirea ei. Cu aceste virtuţi morale, vom pecetlui profeţia sfântă a inspiratului poet, care ne spune:

— „In cartea veciniciei scrie
Că ţări şi neamuri vor peri
Iar scumpa noastră Românie
Pe veci de veci, va înflori.

Cei căzuţi în răsboi, ne-au lăsat o „Românie mare". Noi suntem datori a lăsa urmaşilor noştri:

O ROMÂNIE TARE!

La postul de onoare Români.

G. Ionescu Radu

CINEMA:

CETATE: 27 şi 28 Maiu — APOLLO: 29 şi 30 Maiu
CONCORDIA: 31 Maiu

„BIGAMIE"

Dramă socială din zilele noastre. Regisorul JAAB SPEYER numeşte acest film cea mai bună producţiune a sa. Prin subiectul său interesat şi mai ales prin jocul minunat al excelenţilor artişti este în orice caz una din cele mai puternice producţiuni europene.

In rolurile principale:
MARIA JACOBINI, ERNEST VEREBES, HEIRICH GH.
Monopol: Emericus-Film, Oradea-Mare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Intrunirea averescanilor

Luni, la 3 Iunie, se va ţinea adunarea poporală a partidului averescan, în „Berăria“ din Fabrică. Vor vorbi d-nii: General Averescu, Goga, Garoflid, Petroviciu, Goldiş, etc.

Vom comunica cetitorilor noştri, cele ce se vor vorbi la această întrunire de către membrii viitorului guvern.

Societatea română de vânătoare „Fazanul“ din Timişoara

Comitetul societăţii a comandat şi pe seama membrilor: bure de ceară, alice, tuburi, etc., ce onoraţii membri pot ridica contra cost la sediul societăţii, str. Eminescu No. 5.

La sediul societăţii, stau la dispoziţia membrilor toate aparatele şi uneltele necesare pentru încărcarea cartuşelor şi pentru schimbarea capsulelor la tuburile folosite.

Schimbăm tuburi folosite, deci rugăm pe onoraţii membrii, ca să nu arunce tuburile uzate ci se le adune pentru acest scop.

Aparatele şi uneltele de încărcat cartuşe, ce formează averea societăţii, nu se dau împrumut nimănui, ci se pot folosi exclusiv numai în localul societăţii.

Din viaţa satelor noastre

Alioş. Sătenii acestei comune s'au adresat Prefecturei Judeţului cu cererea de a disolva consiliul comunal pe motivul, că administrează rău gospodăria comunală şi au venit în contrazicere cu legea agrară, prin cedarea unei părţi a izlazului comunal către o persoană particulară, care a îngrădit această parte şi o foloseşte în scop propriu. prin acest fapt izlazul sa împuţinat, ceeace este în defavorul sătenilor. Aşteptăm rezultatul anchetei şi vom reveni.

Hodoş. In ziua de 25 Maiu a fost înmormântată Iuliana, soţia prietenului nostru Petru Rechesan. Reposata a încetat din viaţă în ziua de 23 Maiu după un lung şi greu morb. Inmormântarea s'a făcut cu mare pompă la care au participat locuitorii din Hodoş şi Brestovaţ, cu mic cu mare. Serviciul funebral a fost oficiat de preoţii Goanţă, administrator protopopesc din Topolovăţul mare, preotul Andraşiu, din Brestovaţ şi protul Popoviciu, din Hodoş, au cântat corurile din Brestovaţ şi Hodoş şi fanfara română din Babşa. La groapă, d-l administrator protopopesc a ţinut o foarte impresionantă cuvântare. Trimitem condoleanţele noastre întristatului soţ, care şi-a pierdut soţia iubită în floarea vârstei. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată.

Sânmihaiul român. In ziua de 24 l. c. s'a sfinţit o cruce ridicată de coloniştii acestei comune şi o fântână construită tot de dânşii, pe terenul expropriat, pe care au fost colonizaţi, aceşti români aduşi aici din judeţul Hunedoara. Ridicarea sfintei cruci, este dovada sentimentului religios, de care este pătruns poporul român de pretutindeni. Această frumoasă idee a venit dela d-l Lazăr Dancu, delegatul coloniştilor şi a fost înfăptuită prin comitetul compus din coloniştii: Ioan Luca, Gheorghe Câra, Ilia Ilisie, Nicolae Dubariu, Mateiu Codreanu, Ilie Tomşa şi Serafim Mura. Toţi coloniştii au dat sprijin pentru construirea celora de mai sus. Bunul Dumnezeu îi va avea în grija sa şi îi va îndemna la fapte bune şi folositoare pentru dânşii şi pentru ţară, fiind scris este, ca: „binecuvântat este acela, ce vine întru Numele Domnului“.

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

13

(Continuare).

condiţia că aceasta să-i plătească datoriile să-l susţină şi să-l augmenteze. După adunarea generală, societatea a şi predat oraşului Muzeul, oraşul i-a plătit datoriile, a angajat funcţionari şi a pus Muzeul în funcţiune, actele sunt în arhiva oraşului şi în arhiva Muzeului.

INFIINŢAREA COMUNELOR BISERICEŞTI ORT. ROMÂNE DIN TIMIŞOARA ORAŞUL INTERN ŞI SUBURBIUL PRINCIPELE CAROL.

In timpul unguresc până la 3 August 1919 în Timişoara românii de legea ortodoxă au avut organizate 3 comune bisericeşti şi adecă în suburbiul Fabric, una în Elisabetin şi una în suburbiul Mehala; românii ortodoxi din oraşul intern se ţineau de comuna bisericească din suburbiul Fabric, iar românii din suburbiul Principele Carol de comuna bisericească din suburbiul Elisabetin şi în suburbiul Mehala.

După alipirea unei părţi a Banatului şi a oraşului Timişoara la România a început în Timişoara poporaţunea românească de legea ortodoxă a se îrmulţi; Emnuil Ungurianu imediat a observat necesitatea, că în oraşul intern şi în suburbiul Iosefin să se înfiinţeze comune bisericeşti ort. române şi să se edifice biserici pentrucă bisericile din Fabric, Elisabetin şi Mehala sunt prea departe de oraşul intern şi de suburbiul Principele Carol, iar lipsa de biserici a început a duce la neglijarea vieţii bisericeşti. Emanuil Ungurianu văzând aceasta situaţie bisericească nefavorabilă pentru elementul românesc din Timişoara, a luat iniţiativa pentru organizarea unei comune bisericeşti ort. române în oraşul intern şi alta în suburbiul Principele Carol totodată a început a aduna fonduri, ca şi în aceste comune bisericeşti să se edifice biserici, spre acest scop a convocat pe cale ziaristică în luna Martie 1921 pe românii de legea ortodoxă din oraşul intern la adunare constituantă; aceasta adunare a decis organizarea comunei bisericeşti ort. române pentru oraşul intern, a ales comitet şi episcopie, iar în luna Aprilie 1921 a convocat pe cale ziaristică românii de legea ortodoxă din suburbiul Principele Carol la adunare constituantă, aceasta adunare a hotărât organizarea comunei bisericeşti pentru românii de legea ortodoxă din suburbiul Principele Carol, a ales comitet şi epitropie; amândouă adunări constituante s'au ţinut în sala de şedinţă a Primăriei. Emanuil Ungurianu ca preşedintele alor amârdouă comitete parohiale, a înaintat la consistorul diecezan din Arad actele relativ la aceste comune bisericeşti din nou înfiinţte, consistoriul a aprobat înfiinţarea lor, după aceasta Emanuil Ungurianu a început paşii necesari şi pentru adunarea fondurilor, din cari să se clădească la timpul său bisericele în aceşte parohii.

Primăria oraşului, la cererea lui Emanuil Ungurianu, la început a dat din bugetul său la aceste fonduri la an câte 300.000 Lei, mai în urmă câte 500.000 Lei; la cererea lui Emanuil Ungurianu a început şi Prefectura judeţului Timiş-Torontal a contribui la aceste fonduri, banii sunt depuşi la băncile Timişiana şi Albina filiala Timişoara, pentru spesele curente de administrare pe seama alor amândouă comune bisericeşti a adunat Emanuil Ungurianu prin colectă alt fond separat de 60.000 Lei.

După acestea a început Emanuil Ungurianu a face paşii necesari la ministrul de agricultură, pentru câştigarea de sesiuni parohiale şi pământuri bisericeşti pentru amândouă comune bisericeşti.

La anul 1925 în baza legii agrare, Ministerul de Agricultură a şi dat pentru parohia din oraşul intern sesiune parohială de 32 jug., iar pe seama bisericei separat 18 jug. tot atâta şi pentru comuna bisericească din suburbiul Principele Carol. Consilieratul agricol a şi predat din pământul expropriat dela oraş, din hotarul Măhalei lui Emanuil Ungurianu, aceste 100 de jug. cadastrale de pământ arabil; Emanuil Ungurianu imediat l' adat prin doi membrii ai comitetului în arendă prin licitaţie publică, arenda s'a adăugat la fondurile de zidire ale bisericilor, iar când s'au întrodus parohii în oficiile lor, Emanuil Ungurianu le-a predat sesunile, iar comitetelor bisericeşti pământurile bisericeşti, fondurile pentru zidirea bisericilor sunt depuse în casieria Municipiului Timişoara. Emanuil Ungurianu a exoperat la Primăria oraşului de a dat teren pentru amândouă biserici, unde să fie bisericile edificate, aceste terenuri sunt şi transcrise în Cartea Funduară pe numele comunelor bisericeşti şi acum aceste comune pot începe clădirea bisericilor lor, pentru zidirea bisericei din oraşul intern a căpătat parcul de lângă Banca Naţională, iar pentru biserica din suburbiul Iosefin, parcul Asaneşti.

ŞCOLILE INDUSTRIALE ŞI COMERCIALE.

Oraşul Timişoara încă din timpul ungurilor a avut şcoli industriale şi comerciale, pe cari războiul le-a adus în disordine, după luarea imperiului român oraşul Timişoara a fost silit de a aduce aceste şcoli în ordine, ca să producă o activitate folositoare, spre acest scop în anul 1923 Primăria oraşului a denumit pe Emanuil Ungurianu de inspector cultural cu însărcinarea, ca să organizeze şi să conducă aceste şcoli. Le-a organizat, şi le-a provăzut cu plan analitic, cari erau prea împoporate le-a dismembrt şi le-a provăzut cu corp didactic, au ajuns la funcţionarea complectă.

CĂMINELE.

Oraşul Timişoara a avut încă în timpul ungurilor un cămin pentru ucenicii dela industrie şi comerţ, în care erau la începutul imperiului român 104 ucenici, dintre cari numai 2 erau români, dar şi aceştia erau maghierizaţi; conducerea oraşului a instituit o comisie de 3 persoane, pentru conducerea şi supravegherea acestui cămin şi Emanuil Ungurianu a

(Va urma).

INFORMATIUNI

ORGANIZATIA L. A. N. C. LUGOJ. Comitetul local cât şi membrii L. A. N. C. din Lugoj sunt rugaţi a se prezenta la consfătuirea ce va avea loc Duminică în 27 Mai a. c. ora 9 seara, în sala mică dela parter a hotelului „Dacia“ din Lugoj.

Asociaţia „Amicii Artelor Frumoase“ din Timişoara. Sâmbătă 26 Maiu, s'a inaugurat cursul de „Istoria Artelor Frumoase“, conferenţiar fiind d-l Dr. Ioachim Miloia. Cursurile vor continua în fiecare Sâmbătă p. m. orele 5.30 în localul „Muzeului Bănăţean“ din Cetate. La aceste conferinţe sunt primiţi şi auditori, cari nu urmează cursul de pictură respective sculptură. — Direcţiunea.

Către abonaţi. Din cauza morbului directorului gazetei noastre, „Svastica Banatului“ n'a apărut săptămâna trecută. On. abonaţi vor fi recompenzaţi în numerile viitoare.

Pentru d. Ministru al Muncii. Funcţionarii C. F. R. ce fac parte din serv. M. nu se bucură şi ei de sprijinul şi ocrotirea Legilor Muncei? ca toţi funcţionarii din toată lumea. S'au legiferat opt ore de muncă pe zi. A luat fiinţă Ministerul Muncei şi Ocrotirilor sociale, pentru protecţia umană.

Ştie oare d. Ministru al Muncei sau organele d-sale de control, că la noi — şi în mai multe părţi, funcţionarii din staţiile C. F. R. în special casierii şi mişcarea, fac neîntrerupt 24 de ore de serviciu?! şi apoi obligator, în plus încă 4—5 ore impuse de şefii respectivi, pregătirea serviciului pentru ziua următoare.

Nu se cere prea mult dela puterea unui individ, un biet funcţionar. — Cât va putea el fi astfel exploatat? D-l Ministru are cuvântul.

Asociaţia „Amicii Artelor Frumoase“ din Timişoara aduce la cunoştinţa Onor. Public că la cursurile de iniţiere de Arte frumoase ce să ţin în localul Scoalei de Arte şi Meserii din loc v'a conferenţia în fiecare Sâmbătă după masă la orele 5½ d-l dr. Ioachim Miloia despre „Istoria Artelor Frumoase“.

A apărut „Pandurul“, organ al L. A. N. C., de sub prezidenţia d-lui A. C. Cuza, la Vâlcea, sub direcţia d-lui Iancu Gereanu, Pauşeşti Otăsău—Vâlcea. Urăm noului confrate viaţă lungă şi izbândă în luptă.

Restaurantul „Mathe“, din Timişoara Cetate, str. Eugen de Savoya No. 20, peste drum de Tribunal şi fostul restaurant Ilie, se află sub conducerea d-lui IOAN MUNTEANU. Publicul românesc este rugat să sprijinească acest nou restaurant românesc, singurul în Cetate.

Avort. Femeea Versavia Udrea din com. Cornea în ziua de 16 Mai a. c. a încetat din viaţă în urma unui avort provocat de nişte femei din sat. Cazul se cercetează de postul de jandarmi Cornea.

Mica Publicitate

Se caută spre cumpărare o m... şină de secerat grâu care le... gă snopul. Să fie în stare bun... Ion Bulzu, proprietar Parţa.

PRIMARIA MUNICIPIULUI TIMIŞOARA

No. I. 5556/1928.

PUBLICAŢIUNE.

Primăria Municipiului Timişoara aduce la cunoştinţă publică, că legea privitoare la constatarea morţii prezumate acelor dispăruţi în timpul războiului precum şi la regularea situaţiei juridice a patrimoniilor şi a urmaşilor *îşi va pierde efectul la 12 Decemvrie 1928.*

In consecinţă se invită toate văduvele, ai căror bărbaţi au dispărut în timpul războiului până la acest termen necondiţionat să-şi procure actele cerute de menţionata lege şi să se adreseze judecătoriilor respective pentru aranjarea stării civile.

Toate informaţiunile necesare se pot primi la sectoarele comunale unde se poate vedea şi întregul text al legii.

Timişoara, la 23 Aprilie 1928.

Primar: *Dr. Georgevici* m. p.

Secretar: *Dr. Sagovici* m. p.

Primăria Municipiului Timişoara

No. III. 12338. Dp.

LICITAŢIE PUBLICĂ

Se publică a doua licitaţie pentru darea în întreprindere a transportărei de pământ din dealurile de fortificaţie din dosul Sanatorului „Parc“ la „Balta Verde“ din Mehala, dinpreună cu lucrările aferente de terasament.

Primăria Municipiului Timişoara dă în întreprindere transportarea de pământ din dealurile de fortificaţie din dosul Sanatoriului „Parc“ la „Balta Verde“ din Mehala, dinpreună cu lucrările aferente de terasament.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu Art. 72—83 din Legea asupra Contabilităţii publice la Serviciul economic comunal (Primăria, etaj I. camera 40) la data de 26 Iunie 1928, ora 10 a. m.

Concura pot cetăţenii români, cari posed brevet industrial pentru executarea de atari lucrări.

Amatorii îşi vor presenta la licitaţie ofertele lor semnate, închise, sigilate şi provăzute cu o garanţă de 6% în numerar, sau efecte de stat, asupra sumei oferite.

Caetul de sarcini şi blanchetele pentru oferte se pot primi dela Serviciul technic comunal în orele oficiale.

Licitaţia va fi valabilă numai în cazul, când suma bugetară referitoare se va aproba din partea On. Minister, în caz contrar licitaţia se va anula.

Timişoara, la 15 Maiu 1928.

Primăria municipiului Timişoara.

CINEMA:

CETATE: 2 şi 3 Iunie — APOLLO: 4 şi 5 Iunie
CONCORDIA: 7 şi 9 Iunie

„Băetana Vieneză“

După romanul cu aceleaş nume al lui HANS KAHLENBERG.

Aventurile unei strengăriţe care dă multă bătae de cap părinţilor.

In rolurile principale:
HARRY LIEDKE, XENIA DESNI.

Monopol: Dorian-Film, Oradea-Mare.

Babeş-Bolyai Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Sucursala Timişoara, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.